

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра стоматології післядипломної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
декан стоматологічного факультету
Свєтлєн КОСТЕНКО
«23» *Генераль* 2023р.
УКРАЇНА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

циклу спеціалізації за фахом «Ортодонтія»

Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки фахівців
Галузь знань 22 Охорона здоров'я
Спеціальність 221 Стоматологія
Професійна кваліфікація лікар-спеціаліст

Силабус циклу спеціалізації за фахом «Ортодонтія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 221 «Стоматологія».

Розробники: Потапчук А. М., д.мед.н., професор, завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти, Клітинська О.В. – д.мед.н., професор кафедри стоматології післядипломної освіти, Іваськевич В.З. - к.мед.н., доцент кафедри стоматології післядипломної освіти, Рівіс М.В. – старший викладач кафедри стоматології післядипломної освіти, Костенко О.Є. - ст. викладач кафедри стоматології післядипломної освіти, Маруха Р.Ю. –асистент кафедри стоматології післядипломної освіти.

Силабус затверджено на засіданні кафедри стоматології післядипломної освіти

Протокол від “23” лютого 2023 року № 10

Завідувач кафедри _____ Анатолій ПОТАПЧУК

Силабус схвалено на засіданні навчально-методичної комісії стоматологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол від “21” березня 2023 року № 8

Голова навчально-методичної комісії
стоматологічного факультету

“23” березня 2023 року

_____ Оксана КЛІТИНСЬКА

. ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності, результати навчання і практичні навички.
5. Організація навчання
  - 5.1. Структура навчальної дисципліни
  - 5.2. Тематичні плани
    - 5.2.1. Тематичний план лекцій
    - 5.2.2. Тематичний план семінарських занять
    - 5.2.3. Тематичний план практичних занять
    - 5.2.4. Тематичний план самостійної практичної роботи
  - 5.3. Методи навчання
  - 5.4. Система оцінювання
    - 5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності
    - 5.4.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання
6. Політика навчальної дисципліни
7. Перелік навчально-методичної літератури
  - 7.1. Основна
  - 7.2. Додаткова
  - 7.3. Інформаційні ресурси

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва дисципліни	Цикл спеціалізація «Ортодонтія» галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 221 «Стоматологія» кваліфікації «Лікар-стоматолог»
Керівник кафедри	д.мед.н., професор ПОТАПЧУК А.М. kaf-stomat-po@uzhnu.edu.ua stomatkafedra@gmail.com anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua
Викладачі	к.мед.н., доцент Іваськевич В.З. viktoriia.ivaskevych@uzhnu.edu.ua https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=fSTOSmEAAAAJ ст.викладач Рівіс М.В. mariya.rivis@uzhnu.edu.ua https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=s30QmwwAAAAJ ст. викладач Костенко О.Є. oleksandr.kostenko@uzhnu.edu.ua https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=X4HFzeAAAAAJ асистент Маруха Р.Ю. roman.marukha@uzhnu.edu.ua
Е-mail кафедри стоматології ПО	kaf-stomat-po@uzhnu.edu.ua stomatkafedra@gmail.com
Формат дисципліни	практичні заняття, семінари, лекції, самостійна робота
Обсяг дисципліни	46,8 кредита ECTS

<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Офіційний веб-сайт http://www.uzhnu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - необмежений доступ до мережі Інтернет; - фонди та електронні каталоги наукової бібліотеки ДВНЗ «УжНУ», а також до електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ» (https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/) де містяться навчально-методичні матеріали з дисциплін навчального плану; - наукова бібліотека, читальні зали; - віртуальне навчальне середовище Moodle (https://e-learn.uzhnu.edu.ua). <p>Навчальні та дидактичні матеріали, презентації, навчальні відео, практичні кейси та ситуаційні завдання, тести з дисциплін даної освітньої програми доступні студентам через систему електронного навчання університету.</p> <p>Університет забезпечений доступом до міжнародних науковометричних баз даних Web of Science та Scopus.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Навчальні кімнати, обладнані мультимедійними засобами; комп'ютерний клас із програмним забезпеченням; матеріально-технічна база стоматологічного факультету, приватні бази стажування.</p>

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання циклу спеціалізації “Ортодонтія” передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, практичних навичок і вмінь, формування професійних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв’язання нових завдань необхідних для самостійної лікарської діяльності, формування лікаря-стоматолога, як організатора та координатора лікувально-діагностичної та профілактичної роботи.

Навчальна дисципліна спеціалізації вивчається лікарями після закінчення вищого медичного навчального закладу протягом десяти місяців і забезпечує знання з ортодонтії.

Навчальна дисципліна спрямована на підготовку всебічно розвинених спеціалістів-новаторів, які б володіли теоретичними знаннями і практичними навичками та вміннями застосування сучасних методів діагностики, лікування та профілактики ортодонтичних патологій.

Протягом навчання формуються навички оволодіння використання засобів діагностики, лікування та профілактики ортодонтичних патологій. Навчальна дисципліна спеціалізації тісно переплетена з такими предметами, як анатомія людини, фізіологія людини, патологічна анатомія, патфізіологія, біохімія, гістологія, неврологія.

При вивченні навчальної дисципліни спеціалізації “Ортодонтія” здобувачі освіти проводять роботу в різних навчально-практичних центрах «Стоматологія».

3. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни спрямована на поглиблення теоретичних знань, а також вдосконалення і закріплення практичних умінь і навичок, необхідних для розв'язання складних задач і проблем у процесі подальшої професійної діяльності майбутніх лікарів ортодонтів.

Основною метою циклу спеціалізації за фахом " Ортодонтія" є підготовка лікаря до роботи в лікувально-профілактичних закладах системи охорони здоров'я на посадах, які передбачені типовими номенклатурними табелями та освітньо кваліфікаційною характеристикою лікаря-спеціаліста. На циклі спеціалізації за фахом " Ортодонтія" зараховуються лікарі, які закінчили інтернатуру за однією із спеціальностей стоматологічного профілю і змінюють спеціальність. Денна форма навчання – 9 місяців -1404 год.

Програма передбачає вивчення 16 основних курсів з усіх розділів ортодонтичної стоматології, які необхідні лікарю для його професійної діяльності з базовим, етапним та заключним контролем. До додаткових включені курси: радіаційна медицина, особливо небезпечні хвороби, туберкульоз, клінічна фармакологія, організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях, проблеми СНІДу.

Цілі навчальної дисципліни:

Головні завдання:

- виховати лікарів-ортодонтів, які б стали фахівцями в ортодонтії з висококваліфікованою та різносторонньою академічною базою та адекватним, достатнім клінічним досвідом в різних методах ортодонтичного лікування. Враховуючи важливу роль ортодонта, який здійснює, крім лікування зубощелепно лицевих аномалій та деформацій, широкий діапазон профілактичних заходів, його якісна спеціалізація після закінчення навчання у вищому медичному закладі освіти ІІІ-ІV рівнів акредитації набуває істотного значення;
- розширити та вдосконалити теоретичні знання лікарів циклу спеціалізації

“Ортодонтія” щодо сучасних методів діагностики: обладнання, показання до їхнього використання, діагностичні можливості, а також методів лікування – протоколи, особливості проведення;

- розвинути та вдосконалити сукупність професійних практичних вмінь і навичок лікаря-ортодонта;

- сформувати, розвинути і закріпити комплекс морально-психологічних якостей, як невід’ємної частини професійної підготовки фахівців зі стоматологічних дисциплін для провадження ними майбутньої професійної діяльності.

- сприяти розвитку, вдосконаленню soft skills, а саме навичок комунікації, здатності брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння попереджати конфлікти, розуміння важливості вчасного виконання поставлених

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ І ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ

Навчальна дисципліна для здобувачів освіти спеціалізації за фахом «Ортодонтія» спрямована на оволодіння здобувачами освіти такими компетентностями:

Професійна спрямованість: виражається в засвоєнні лікарями необхідних навичок лікаря-ортодонта.

Виховна спрямованість: базується на принципах формування високоосвіченого, всебічно розвиненого сучасного спеціаліста, який повинен творчо освоювати свою професію, бути готовим завжди надати стоматологічну допомогу.

Для складання раціонального індивідуального плану по самостійному вивченню дисципліни лікарі повинні ознайомитися із тематичними планами лекцій, семінарів та практичних занять і їх коротким змістом, представлених на учбових стендах кафедри.

Прямий зв’язок з кафедрами терапевтичної, хірургічної, ортопедичної та дитячої стоматології – отримані базові знання на цих кафедрах поглиблюються та удосконалюються на кафедрі стоматології інституту післядипломної освіти лікарів.

Розподіл та послідовність викладу матеріалу на лекціях, семінарах та

практичних заняттях відповідає учбовій програмі та навчальному плану, затверджених МОЗ України. Виключене дублювання матеріалу семінарів та практичних занять.

Інтегральна компетентність :

ІК. Здатність до самостійної діяльності за фахом відповідно до вимог до кваліфікаційної характеристики лікаря-ортодонта.

Загальні компетентності

ЗК 1.Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у своїй

діяльності, пошуку та критичному аналізі інформації, проведенні консультацій.

ЗК 3. Здатність до професійного вдосконалення

ЗК 4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК 5. Уміння спілкуватися у професійному середовищі та з представниками інших професій.

ЗК 6. Уміння працювати в команді.

ЗК7.Здатність до адаптації, дії в новій ситуації, бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 9. Здатність дотримуватися принципів медичної деонтології

.Спеціальні (фахові) компетентності.

СК 1. Керуватися чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію стоматологічної допомоги.

СК 2. Застосовувати сучасні методи діагностики та лікування захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

СК 3. Надавати невідкладну стоматологічну допомогу при гострих запальних процесах, травматичних пошкодженнях, кровотечах, а також допомогу при анафілактичному шоці, гострій серцевій та дихальній недостатності, гіпоксії, набряку гортані, при попаданні чужорідних тіл у дихальні шляхи, гіпертонічному синдромі.

СК 4. Здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.

СК 5. Працювати в тісному контакті з суміжними спеціалістами та службами.

СК 6. Брати участь у моніторингу здоров'я населення, сприяти поширенню медичних знань серед населення.

СК 7. Дотримуватися принципів медичної деонтології.

СК 8. Планувати роботу та проводити аналіз її результатів.

СК 9. Керувати роботою середнього медичного персоналу.

СК 10. Вести лікарську документацію.

СК 11. Постійно удосконалювати свій професійний рівень, оцінювати Результати обстеження за методикою комп'ютерної томографії.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати чинне законодавство та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я.

ПРН 2. Знати основи права в медицині; права, обов'язки та відповідальність лікаря-стоматолога; організацію стоматологічної допомоги.

ПРН 3. Знати показники роботи лікувально-профілактичної установи, диспансерного нагляду та лікарського контролю.

ПРН 4. Володіти сучасною класифікацією захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

ПРН 5. Інтерпретувати та аналізувати пріоритетні технології, що застосовуються в сучасній стоматологічній практиці.

ПРН 6. Володіти клінікою, профілактикою та діагностикою стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Демонструвати засоби індивідуального захисту від гострих респіраторних захворювань та особливо небезпечних інфекцій.

ПРН 8. Поширювати форми і методи санітарної освіти серед населення.

ПРН 9. Дотримуватись правил оформлення медичної документації.

ПРН 10. Володіти передовими інформаційними та Інтернет-технологіями.

ПРН 11. Вивчати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення.

Лікар-ортодонт повинен вміти:

1. Визначити поширеність зубощелепних аномалій та потребу в їх лікуванні.
2. Вести медичну документацію у відповідності до форм, прийнятих МОЗ України.
3. Систематично проводити аналіз результатів своєї роботи.
4. Пропагувати санітарно-гігієнічні знання по профілактиці зубощелепних аномалій серед населення.

5. Виявити нормальну будову зубів і щелеп та їх порушення при зубощелепних аномаліях.
6. Провести консультацію хворого з зубощелепними аномаліями.
7. Провести клінічні проби з визначення функцій: ковтання, мовлення, дихання, жування, змикання губ.
8. Оцінити стан слизової оболонки ротової порожнини.
9. Визначити ступінь рухомості зубів.
10. Провести клінічні функціональні проби (Ешлера-Бітнера, Ільїної- Маркосян та ін.).
11. На підставі клінічного огляду пацієнта провести класифікацію зубощелепної аномалії та сформулювати попередній діагноз.
12. Зняти відбитки щелеп та відлити діагностичні моделі.
13. Провести аналіз прицільної рентгенограми, ортопантограми.
14. Провести аналіз телерентгенограми, томограми скронево-нижньощелепного суглобу.
15. Визначити центральну оклюзію.
16. Провести антропометричне вимірювання черепа.
17. Провести ортодонтичне (поза- та внутрішньоротове) фотографування та фотометрію.
18. Провести аналіз контрольно-діагностичних моделей щелеп.
19. Встановити заключний діагноз на підставі анамнезу, клінічного огляду, аналізу діагностичних моделей, фотографій, рентгенограм, цефалогам та ін.
20. Скласти план ортодонтичного лікування.
21. Провести психотерапію хворого та батьків до, в процесі та після ортодонтичного лікування.
22. Провести вибіркоче пришліфовування горбків тимчасових зубів, сепарацію зубів.
23. Провести та навчити дітей і батьків міогімнастиці м'язів щелепно- лицевої ділянки.
24. Припасувати та здати ортодонтичний апарат, протез незалежно від конструкції, механізму дії, (крім брекет-техніки, захисних пластинок, obturatorів).
25. Навчити пацієнта правилам гігієни порожнини рота та догляду за ортодонтичними апаратами.
26. Перебазувати ортодонтичний апарат.
27. Провести активацію, корекцію ортодонтичного апарату.
28. Провести налагодження протезу або його корекцію.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

5.1. Структура навчальної дисципліни

	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Практичні заняття	Семинари	Самостійна робота	Всього годин
1	Виховання стоматологічного та ортодонтичного здоров'я	2	—	3	1	6
2	Анатомо-біологічні основи в ортодонтії	6	18	3	3	30
3	Діагностика в ортодонтії	26	100	44	10	180
4	Етіологія, патогенез, зубощелепних аномалій	4	40	52	20	106
5	Загальні принципи та правила ; ортодонтичної допомоги	4	46	74	24	148
6	Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали	26	50	66	10	152
7	Клінічна ортодонтія. Особливості лікування аномалій зубів, зубних рядів в різні вікові періоди	10	72	30	6	118
8	Особливості лікування патологій прикусу в різні вікові періоди	26	90	20	8	144
9	Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, змінному та постійному прикусі	8	46	28	4	86
10	Травма зубів і щелеп у дітей. Особливості їх лікування	4	42	21	7	74

1 1	Співпраця ортодонта в комплексі мультидисциплінарного підходу до лікування зубощелепних аномалій	4	50	60	14	128
1 2	Стандарти проведення клінічних втручань при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп	4	4	29	9	46
1 3	Загальні біологічні та медичні предмети. Медична психологія: особливості психології дитини, підлітка та дорослого	4	10	35	5	54
1 4	Логопедія	4	20	10	6	40
1 5	Організація ортодонтичної допомоги	4	20	24	12	60
	Іспит					6
	Разом	140	620	308	284	1378

	Додаткові програми-					
	Невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації.			6	-	6
	принципи та методи застосування апаратно — інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Порядок вимірювання гемодинамічних показників	-	-	6	-	6
	протоколи невідкладної допомоги та перелік невідкладних станів в амбулаторних стоматологічних умовах	-	-	6	-	6
	Особливості та принципи тактичної медичної допомоги при масових ураженнях	-	-	6	-	6
	Протоколи тактичної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному Етапі	-	-	6	-	6
	Знати військовий протокол організації ТССС.Структуру та принципи протоколу М.А.Р.С.Н.	-	-	6	-	6
	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах амбулаторного стоматологічного прийому та на етапі до госпітальної медичної допомоги у військовий час.	-	-	16	-	16
	Принципи та методи протирадіаційної профілактики.	-	-	6	-	6
	Разом	-	-	26	-	26
	Всього годин	140	620	334	284	1404

5.2. Тематичні плани

5.2.1. Тематичний план лекцій

Курс 1

Виховання стоматологічного і ортодонтичного здоров'я

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1.	Роль ортодонції в підвищенні якості життя сучасної людини. Санітарно-освітні заходи до питань профілактики ЗЩА вагітних жінок, дітей та дорослих різного віку.	Лекція	2 год.
2.	Сучасні брекет-системи: структурні особливості брекета та аналіз методик позиціонування.	Лекція	2 год.
			Лекцій – 4 год.;

Курс 2

Анатомо-біологічні основи в ортодонції

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в різні періоди прикусу.	Лекція	2 год.
2	Клінічні методи обстеження.	Лекція	2 год.
3	Лабораторні методи обстеження	Лекція	2 год.
4	Термінологія та номенклатура.	Лекція	2 год.
5	Антропометричні вимірювання діагностичних моделей.	Лекція	2 год.
			Лекцій – 10 год

Курс 3
Діагностика в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Методи діагностики зубощелепних аномалій та фективності надання ортодонтичної допомоги дітям і ідліткам	Лекція	2 год.
2	Діагностика СНЩ	Лекція	2 год.
3	Ретельний збір анамнезу, як основа діагностики в ортодонтії	Лекція	2 год.
4	Функціональні методи діагностики	Лекція	2 год.
5	Рентгенологічні дослідження (прицільна та панорамна рентгенографія радіовізіографія, ортопантомографія).	Лекція	2 год.
6	Сучасні радіологічні методи обстеження: комп'ютерна томографія (К'Т), магнітно-резонансна томографія (МРТ)	Лекція	2 год.
7	Протокол аналізу рентгенограм.	Лекція	2 год.
8	Телерентгенографія у боковій проекції.	Лекція	2 год.
9	Телерентгенографія у фронтальній проекції.	Лекція	2 год.

Лекцій – 18 год.;

Курс 4
Етіологія, патогенез зубо-щелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
-------	------	-------------	------------

1	Класифікація зубошелепних аномалій.	Лекція	2 год.
---	-------------------------------------	--------	--------

2	Принципи побудови ортодонтичного діагнозу.	Лекція	2 год.
3	Планування ортодонтичного лікування.	Лекція	2 год.
4	Шкідливі звички.	Лекція	2 год.
5	Порушення функцій ЩЛД, як причина формування ЗЩА.	Лекція	2 год.
6	Аномалії м'яких тканин ротової порожнини.	Лекція	2 год.
7	Раннє видалення зубів, як одна з причин формування ЗША та деформацій.	Лекція	2 год.
			Лекцій – 14 год.;

Курс 5

Загальні принципи та правила ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Прогноз ортодонтичного лікування.	Лекція	2 год.
2	Апаратурний метод лікування. Ортодонтична апаратура. Класифікація. конструктивні особливості. Принцип роботи.	Лекція	2 год.
3	Клініко- біологічні основи ортодонтичного лікування.	Лекція	2 год.
4	Основи біомеханіки в ортодонтії	Лекція	2 год.
			Лекцій – 8 год.;

Курс 6
Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Конструктивні особливості і технологія виготовлення знімних ортодонтичних апаратів.	Лекція	2 год.
2	Конструктивні особливості і технологія виготовлення незнімних ортодонтичних апаратів.	Лекція	2 год.
3	Технологічні особливості роботи з брекет-системою.	Лекція	2 год.
4	Конструктивні особливості і технологія виготовлення позаротових ортодонтичних апаратів	Лекція	2 год.
5	Конструктивні особливості і технологія виготовлення профілактичних ортодонтичних апаратів.	Лекція	2 год.
6	Конструктивні особливості та технологія виготовлення коронкових та мостовидних протезів у дитячому віці.	Лекція	2 год.
		Лекцій – 12 год.;	

Курс 7

Клінічна ортодонтія. Особливості лікування аномалій зубів, зубних рядів в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Методи лікування аномалій окремих зубів.	Лекція	2 год.
2	Методи лікування аномалій та деформацій зубних рядів.	Лекція	2 год.
3	Особливості лікування аномалій зубів та зубних рядів	Лекція	2 год.

	при захворюваннях пародонта		
4	Особливості ретенційного періоду після ортодонтичної корекції аномалій зубів та зубних рядів.	Лекція	2 год.
	Лекцій – 8 год.;		

Курс 8

Особливості лікування патологій прикусу в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Класифікації аномалій прикусу	Лекція	2 год.
2	Дистальний прикус і його форми, лікування.	Лекція	2 год.
3	Глибокий прикус і його форми, лікування	Лекція	2 год.
4	Відкритий прикус і його форми, лікування.	Лекція	2 год.
5	Косий (перехресний) прикус і його форми, лікування.	Лекція	2 год.
6	Причини відсутності зубів у дітей	Лекція	2 год.
	Лекцій – 12 год.;		

Курс 9

Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, змінному та постійному прикусі

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Лікування і профілактика дефектів зубів і зубних рядів у дітей.	Лекція	2 год.

2	Потреба дитячого населення в зубному протезуванні. Соціальна значимість протезування в дитячому віці.	Лекція	2 год.
3	Принципи відновлення дефектів зубів і зубних рядів у дітей.	Лекція	2 год.
4	Класифікація і діагностика дефектів зубів і зубних рядів у дітей.	Лекція	2 год.
5	Відновлення дефектів коронкової частини зуба та включених дефектів у дітей.	Лекція	2 год.
6	Знімні часткові зубні протези у дітей.	Лекція	2 год.
7	Підготовка порожнини рота до протезування при ускладнених дефектах зубних рядів у дітей.	Лекція	2 год.
8	Вимоги до матеріалів, які використовують для виготовлення дитячих зубних протезів і апаратів.	Лекція	2 год.
		Лекцій – 16 год.;	

Курс 10
Травма зубів і щелеп у дітей. Особливості їх лікування.

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Значення вікових особливостей будови зубів,періодонту,кісток щелеп при травмах	Лекція	2 год.
2	Ортопедичні апарати для лікування зубо-щелепно-лищевої травми і їхня загальна характеристик	Лекція	2 год.
3	Особливості формування мови. Порушення мови при патології прикусу.	Лекція	2 год.
4	Ортопедичні апарати, що застосовуються при лікуванні наслідків травм тканин зубо-щелепно-лищевої ділянки.	Лекція	2 год.
5	Класифікація і діагностика травм зубів і щелеп у дітей.	Лекція	2 год.
6	Протезування при дефектах тканин щелепно-лищевої ділянки у дітей.	Лекція	2 год.
	Лекцій – 12 год.;		

Курс 11

Співпраця ортодонта в комплексі мультидисциплінарного підходу до лікування зубощелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Особливості диспансерного спостереження та велення пацієнтів дитячого віку із складними травмами ЩЛД.	Лекція	2 год.
2	Особливості ортодонтичного лікування при захворюваннях тканин пародонту.	Лекція	2 год.
3	Особливості ортодонтичного лікування при захворюваннях тканин пародонту.	Лекція	2 год.
4	Ортодонтична підготовка до раціонального протезування ротової порожнини.	Лекція	2 год.
5	Покази до використання оклюзійних кап у пацієнтів із порушення СНЩС	Лекція	2 год.
6	Хірургічні методи підготовки до ортодонтичного лікування.	Лекція	2 год.
7	Пластика вуздечок, мілкого присінку порожнини рота Мікроімпланти в ортодонтії.	Лекція	2 год.
		Лекцій – 14 год.;	

Курс 12

Стандарти проведення клінічних втручань при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Мікроімпланти в ортодонтії.	Лекція	2 год.
2	Вади розвитку зубо-щелепного апарату і фактори, які обумовлюють їх.	Лекція	2 год.
		Лекцій –4 год.;	

Курс 13

Загальні біологічні та медичні предмети. Медична психологія – особливості психології дитини, підлітка та дорослого

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Вибір раціональних конструкцій ортопедичних та ортодонтичних апаратів.	Лекція	2 год
2	Аспекти ортодонтичного втручання в комплексі мультидисциплінарного лікування вад розвитку.	Лекція	2 год
3	Психологія. Роль психології в ортодонтії.	Лекція	2 год
		Лекцій –6 год.;	

Курс 14 Логопедія

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Комплексний підхід ортодонта. логопеда та психолога при ортодонтичній патології	Лекція	2 год.
			Лекцій –2 год.;

Курс 15

Організація ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Санітарна освіта населення.	Лекція	2 год.
2	Організація профілактики ЗЩА та деформацій у віковому аспекті.	Лекція	2 год.
3	Принципи диспансеризації в ортодонтії	Лекція	2 год.
			Лекцій –6 год.;

Курс 16

Додаткові програми

Невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина (лекц. – 10 год.,)

Лекція – 2 год.	Невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації.
Лекція – 2 год.	принципи та методи застосування апаратно — інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Порядок вимірювання гемодинамічних показників
Лекція – 2 год.	протоколи невідкладної допомоги та перелік невідкладних станів в амбулаторних стоматологічних умовах

Лекція – 2 год.	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах амбулаторного стоматологічного прийому та на етапі до госпітальної медичної допомоги у військовий час.
Лекція – 2 год.	Принципи та методи протирадіаційної профілактики.

5.2.2. Тематичний план семінарських занять

Курс 1

Виховання стоматологічного і ортодонтичного здоров'я

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Санітарно-освітні заходи до питань профілактики ЗЩА вагітних жінок, дітей та дорослих різного віку.	Сем.	3 год.
2	. Проведення уроків індивідуальної гігієни ротової порожнини у ортодонтичних пацієнтів. Мотивація пацієнтів до оздоровлення ротової порожнини.	Сем.	4 год.
			Сем. – 7 год

Курс 2

Анатомо-біологічні основи в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: антенатальному періоді розвитку та періоді новонародженості.	Сем.	7 год.
2	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: періоді тимчасового прикусу.	Сем.	7 год.
3	. Поняття фізіологічної норми зубощелепного комплексу у різні вікові періоди.	Сем.	7 год.
			Сем. – 21 год

Курс 3
Діагностика в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Клінічні методи ортодонтичного обстеження.	Сем.	7 год.
2	. Додаткові методи ортодонтичного обстеження.	Сем.	3 год.
3	. Рентгенологічні дослідження (прицільні знімки, орто пантомографія, телерентгенографія, радіовізіографія та ін.).	Сем.	4 год.
4	. Сучасні радіологічні методи обстеження: комп'ютерна (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ) та ін.	Сем.	7 год.
5	. Функціональні методи діагностики.	Сем.	7 год.
6	. Класифікація ЗЩА.	Сем.	3 год.
7	. Принципи побудови ортодонтичного діагнозу.	Сем.	4 год.
			Сем. – 35 год

Курс 4
Етіологія, патогенез зубо-щелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Епідеміологія ЗЩА та вплив екологічних факторів, спадковість.	Сем.	2 год.
2	. Порушення вигодовування, хвороби раннього дитячого віку.	Сем.	3 год.
3	. Шкідливі дитячі звички, порушення функції ЗЩС.	Сем.	4 год.
4	. Аномалії м'яких тканин ротової порожнини.	Сем.	3 год.
5	. Раннє видалення зубів, нерівномірна утертість тимчасових зубів.	Сем.	7 год.
			Сем. – 19 год

Курс 5
Загальні принципи та правила ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Етика та деонтологія в ортодонтії.	Сем.	3 год.
2	. Складання раціонального плану лікування ортодонтичного пацієнта.	Сем.	4 год.
3	. Визначення ступеню труднощів ортодонтичного лікування. Протоколи ведення. Пацієнта – мультидисциплінарне лікування порушення ЗЩС у дітей та дорослих.	Сем.	7 год.
4	. Методи ортодонтичного лікування.	Сем.	7 год.
5	. Апаратурний метод. Класифікація ортодонтичної апаратури.	Сем.	7 год.
6	. Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Біомеханіка в ортодонтії.	Сем.	4 год.
7	. Психотерапія. Боротьба з шкідливими звичками.	Сем.	3 год.
8	. Логопедія.	Сем.	4 год.
9	. Хірургічні методи.	Сем.	3 год.
			Сем. – 34 год

Курс 6

Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Конструктивні особливості і технологія виготовлення.	Сем.	7 год.
2	. Знімні ортодонтичні конструкції.	Сем.	7 год.
3	. Незнімні ортодонтичні конструкції.	Сем.	7 год.
4	. Брекет-техніка.	Сем.	7 год.
5	. Поза ротові ортодонтичні апарати.	Сем.	7 год.
6	. Профілактичні конструкції.	Сем.	4 год.

7	. Ретенційні апарати.	Сем.	3 год.
		Сем. – 30 год	

Курс 7

Клінічна ортодонція. Особливості лікування аномалій зубів, зубних рядів в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Класифікації аномалій окремих зубів.	Сем.	2 год.
2	. Класифікації аномалій положення зубів.	Сем.	2 год.
3	. Аномалії форми зубних рядів. Методи їх лікування.	Сем.	4 год.
4	. Звуження.	Сем.	4 год.

5.	Особливості лікування аномалій зубів та зубних рядів при захворюваннях пародонту.	Сем.	4 год.
		Сем. – 36 год	

Курс 8

Особливості лікування патологій прикусу в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Класифікації аномалій прикусу.	Сем.	2 год.
2	. Мезіальний прикус і його форми.	Сем.	7 год.
3	. Дистальний прикус і його форми.	Сем.	7 год.
4	. Глибокий прикус і його форми.	Сем.	7 год.
5	. Відкритий прикус і його форми.	Сем.	7 год.
6	. Диференційна діагностика окремих форм аномалій прикусу.	Сем.	4 год.

7	. Особливості лікування зубощелепових аномалій та деформацій при захворюваннях пародонту.	Сем.	4 год.
		Сем. – 34 год	

Курс 9

Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, змінному та постійному прикусі

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Класифікація дефектів зубів і зубних рядів у дітей.	Сем.	4 год.
2	. Заміщення дефектів коронкової частини зуба у дітей.	Сем.	4 год.
3	. Рациональні конструкції мостоподібних протезів у дітей в тимчасовому, змінному і постійному прикусах.	Сем.	7 год.
4	. Знімні часткові зубні протези у дітей.	Сем.	3 год.
5	Профілактика ускладнених дефектів зубних рядів у дітей.	Сем.	4 год.
		Сем. – 22 год	

Курс 10
Травма зубів і щелеп у дітей. Особливості їх лікування.

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Класифікація і діагностика травм зубів і щелеп у дітей.	Сем.	2 год.
2	Значення вікових особливостей будови зубів, періодонту, кісток щелеп при травмах.	Сем.	3 год.
3	Сучасні засоби ортопедичного лікування травматичних пошкоджень зубів і показання до їх використання.	Сем.	4 год.
4	Ортопедичне лікування зубощелепно-лицевих деформацій, пов'язаних з травмою в тимчасовому, змінному і постійному прикусах.	Сем.	4 год.
5	Ортопедичні апарати, що застосовуються при лікуванні наслідків травм тканин зубощелепно-лицевої ділянки у дітей	Сем.	4 год.
	Сем. – 18 год		

Курс 11

Співпраця ортодонта в комплексі мультидисциплінарного підходу до лікування зубощелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Особливості ортодонтичного лікування при захворюваннях тканин пародонту.	Сем.	4 год.
2	. Покази до використання оклюзійних кап у пацієнтів з порушеннями СНЩС.	Сем.	4 год.
3	. Хірургічні методи підготовки до ортодонтичного лікування.	Сем.	4 год.
4	. Алгоритм дій при лікуванні скелетних вад розвитку. Ведення ортодонтичного пацієнта до ортогнатичної хірургії та після її завершення.	Сем.	4 год.
5	. Комплексний підхід до ортодонта, логопеда та психолога при ортодонтичній патології.	Сем.	4 год.
			Сем.-20 год

Курс 12

Стандарти проведення клінічних втручань при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Вади розвитку зубощелепного апарату і фактори, які обумовлюють їх.	Сем.	3 год.
2	Тактика лікаря-ортодонта при лікуванні дітей з вродженими незрощеннями губи, альвеолярного паростка, твердого і м'якого піднебіння.	Сем.	3 год.
			Сем. – 6 год

Курс 13

Загальні біологічні та медичні предмети. Медична психологія – особливості психології дитини, підлітка та дорослого

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
212	Психологія. Роль психології в ортодонтії.	Сем.	4 год.
			Сем. – 4 год

Курс 14

Логопедія

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Логопедія. Зв'язок з іншими науками та роль її в ортодонтії.	Сем.	4 год.
			Сем. – 4год

Курс 15

Організація ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Структура та принципи організації ортодонтичної допомоги населенню.	Сем.	3 год.
2	Принципи диспансеризації в ортодонтії.	Сем.	3год.
			Сем. – 6 год

Курс 16
Додаткові програми

Невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина
сем. – 15 год.,

Сем. – 3 год.	Принципи та методидогоспітальної медичної допомоги.
1	Вміти провести первинне і вторинне обстеження, на основі одержаних даних встановити провідний синдром та застосувати адекватний протокол з медицини невідкладних станів у тому числі при надзвичайних ситуаціях мирного часу. Оцінити гострий стан хворого за системами ABCDE та САВ.
2	Вміти проводити серцево-легеневу та церебральну реанімацію.
3	Володіти методикою використанняавтоматичного дефібрилятора та ручного дефібрилятора.
4	Уміти провести відновлення прохідності дихальних шляхів, введення ротоглоткового і носоглоткового повітроводів; ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою;

5.2.3. Тематичний план практичних занять

Курс 2

Анатомо-біологічні основи в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: антенатальному періоді розвитку.	ПЗ	4 год.
2	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період новонародженості.	ПЗ	4 год.
3	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період тимчасового прикусу.	ПЗ	4 год.
4	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період змінного прикусу.	ПЗ	3 год.
5	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період постійного прикусу.	ПЗ	3 год.
			ПЗ – 18год.;

Курс 3
Діагностика в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Протокол зовнішньо ротового обстеження.	ПЗ	4 год.
2	Фотометрія та антропометричні вимірювання обличчя.	ПЗ	4 год.
3	Вимірювання контрольно-діагностичних моделей.	ПЗ	4 год.
4	Рентгенологічні дослідження (прицільні знімки, орто пантомографія, телерентгенографія, радіовізіографія та ін.).	ПЗ	4 год.
5	. Сучасні радіологічні методи обстеження: комп'ютерна (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ) та ін.	ПЗ	3 год.
6.	Радіаційний захист. Правила виконання рентген-знімків і оцінка їх якості.	ПЗ	3 год.
7.	Протокол аналізу рентгенограм (оцінка кісткового віку, оцінка СНЦС, морфологія зубів та ін.).	ПЗ	4 год.
8	Протокол цефалометричного аналізу (фас, профіль)	ПЗ	4 год.

9	Функціональні методи діагностики.	ПЗ	4 год.
10	. Класифікація ЗЩА.	ПЗ	3 год.
11	. Клінічна діагностика стану зубощелепного комплексу.	ПЗ	4 год.
		ПЗ – 41 год.;	

Курс 4

Етіологія, патогенез зубо-щелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Епідеміологія ЗЩА та вплив екологічних факторів.	ПЗ	4 год.
2	. Спадковість.	ПЗ	4 год.
3	. Порушення вигодовування.	ПЗ	4 год.
4	. Хвороби раннього дитячого віку.	ПЗ	4 год.
5	. Шкідливі дитячі звички.	ПЗ	4 год.
6	. Порушення функцій ЗЩС.	ПЗ	4 год.
7	. Аномалії м'яких тканин ротової порожнини.	ПЗ	4 год.
8	. Раннє видалення зубів.	ПЗ	3 год.
9	. Нерівномірна утертість тимчасових зубів.	ПЗ	2 год.
		ПЗ – 33 год.;	

Курс 5

Загальні принципи та правила ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Складання раціонального плану ортодонт. хворого.	ПЗ	3 год.

2	Визначення ступеню труднощів ортодонтичного лікування. Протоколи ведення пацієнта – мультидисциплінарне лікування порушення ЗЩС у дітей та дорослих	ПЗ	4 год.
3	Апаратурний метод. Класифікація ортодонтичної апаратури.	ПЗ	4 год.
4	Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Біомеханіка в ортодонтії.	ПЗ	4 год.
5	Психотерапія. Боротьба з шкідливими звичками.	ПЗ	4 год.
6	Міотерапія.	ПЗ	4 год.
7	Логопедія.	ПЗ	3 год.
8	Фізіотерапія. Масаж.	ПЗ	4 год.
9	Хірургічні методи (метод Хотца, пластика порушень м'яких тканин).	ПЗ	4 год.
10	. Протетичний метод.	ПЗ	4 год.
11	. Комплексний метод.	ПЗ	4 год.
		ПЗ – 42 год.;	

Курс 6
Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Робочий стіл техніка-ортодонта.	ПЗ	4 год.
2	. Зуботехнічний інструмент.	ПЗ	4год.
3	. Матеріали.	ПЗ	4год.
4	. Знімні ортодонтичні конструкції.	ПЗ	4 год.
5	. Незнімні ортодонтичні конструкції.	ПЗ	4 год.
6	. Брекет-техніка.	ПЗ	4год.
7	. Позаротові ортодонтичні апарати.	ПЗ	4 год.
8	. Профілактичні конструкції.	ПЗ	4 год.
9	. Ретенційні апарати.	ПЗ	4 год.
		ПЗ – 36 год.;	

Курс 7

Клінічна ортодонція. Особливості лікування аномалій зубів, зубних рядів в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Аномалії кольору, структури твердих тканин зуба.	ПЗ	2 год.
2	. Аномалії форми і розмірів зубів.	ПЗ	2 год
3	. Аномалії кількості зубів (надкомплектні, адентія).	ПЗ	2 год
4	. Порушення процесу прорізування зубів.	ПЗ	2 год
5	. Вестибулярне і оральне положення зубів.	ПЗ	2 год
6	. Мезіальне і дистальне положення зубів.	ПЗ	2 год
7	. Супра- та інфраположення зубів.	ПЗ	2 год
8	. Повороти зубів навколо осі.	ПЗ	2 год
9	. Діастеми і тремі.	ПЗ	2 год
10	0.Звуження.	ПЗ	2 год
11	1.Загально звужений зубний ряд.	ПЗ	2 год
12	2.У-подібний зубний ряд.	ПЗ	2 год
13	3.Однобоке звуження.	ПЗ	2 год
14	4.Симетричне звуження.	ПЗ	2 год
15	5.Асиметричне звуження.	ПЗ	2 год
16	6.Ліроподібний зубний ряд.	ПЗ	2 год

17	7.Трапецеподібний зубний ряд.	ПЗ	2 год
18	8.Особливості лікування аномалій зубів та зубних рядів при захворюваннях пародонту.	ПЗ	2 год
		ПЗ – 36 год.;	

Курс 8

Особливості лікування патологій прикусу в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Класифікація аномалій прикусу.	ПЗ	7 год.
2	. Мезіальний прикус та його форми.	ПЗ	7 год.
3	. Дистальний прикус і його форми.	ПЗ	7 год.
4	. Глибокий прикус і його форми.	ПЗ	7 год.
5	. Відкритий прикус і його форми.	ПЗ	7 год.
6	. Косий прикус і його форми.	ПЗ	7 год.
7	. Диференційна діагностика окремих форм аномалій прикусу.	ПЗ	5 год.
8	. Особливості лікування зубощелепових аномалій та деформацій при захворюваннях пародонту.	ПЗ	5 год.
		ПЗ – 52 год.;	

Курс 9

Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, змінному та постійному прикусі

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Заміщення дефектів коронкової частини зуба у дітей.	ПЗ	6 год.
2	. Мостоподібні протези у дітей.	ПЗ	6 год.

3	. Конструктивні особливості штучних коронок та штифтових зубів у дітей, показання до їх виготовлення.	ПЗ	4 год.
4	. Раціональні конструкції мостоподібних протезів у дітей в тимчасовому, змінному і постійному прикусі.	ПЗ	4 год.
5	. Знімні часткові зубні протези у дітей.	ПЗ	4 год.
6	. Особливості виготовлення і способи фіксації часткових знімних дитячих зубних протезів.	ПЗ	4год.
7	. Вимоги до знімних протезів і порядок їх заміни на етапах становлення жувального опору.	ПЗ	4 год.
8	Профілактика ускладнених дефектів зубних рядів у дітей.	ПЗ	4год.
9	. Підготовка порожнини рота до протезування при ускладнених дефектах зубних рядів у дітей.	ПЗ	4 год.
10	0.Конструктивні особливості повних протезів у дітей в різні вікові періоди, межі протезного поля; правила анатомічного встановлення зубів.	ПЗ	4 год.
11	1.Вимоги до матеріалів, які використовують для виготовлення дитячих зубних протезів і апаратів.	ПЗ	4 год.
			ПЗ – 48год.;

Курс 10

Травма зубів і щелеп у дітей. Особливості їх лікування.

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	Класифікація і діагностика травм зубів і щелеп у дітей.	ПЗ	4 год.
2	Значення вікових особливостей будови зубів, періодонту, кісток щелеп при травмах.	ПЗ	2 год.
3	Сучасні засоби ортопедичного лікування травматичних пошкоджень зубів і показання до їх використання.	ПЗ	4 год.
4	Ортопедичне лікування зубощелепно-лицевих деформацій, пов'язаних з травмою в тимчасовому, знімному і постійному прикусах.	ПЗ	4 год.
5	Ортопедичні апарати, що застосовуються при лікуванні наслідків травм тканин зубощелепно-лицевої ділянки у дітей	ПЗ	4 год.
6	Протезування при дефектах тканин щелепно-лицевої ділянки.	ПЗ	4 год.
			ПЗ – 22 год.;

Курс 11

**Співпраця ортодонта в комплексі мультидисциплінарного підходу до лікування
зубощелепових аномалій**

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Особливості ортодонтичного лікування при захворюваннях тканин пародонту.	ПЗ	4 год.
2	. Ортодонтична підготовка до раціонального протезування ротової порожнини.	ПЗ	4 год.
3	. Покази до використання оклюзійних кап у пацієнтів з порушенням СНЩС.	ПЗ	3 год.
4	. Пластика вуздечок, мілкого присінку порожнини рота.	ПЗ	4 год.
5	. Компактостеотомія	ПЗ	4 год.
6	. Видалення зубів за ортодонтичними показами.	ПЗ	4 год.
7	. Розкриття піднебінного шва.	ПЗ	4 год.
8	8. Відкриття коронок ратинованих та надкомплектних зубів.	ПЗ	4 год.
9	. Алгоритм дій при лікуванні скелетних вад розвитку. Ведення ортодонтичного пацієнта до ортогнатичної хірургії та після її завершення.	ПЗ	4 год.
10	0. Співпраця лікаря-ортодонта з пластичним хірургом під час лікування вад голови та шиї.	ПЗ	7 год.
11	1. Мікроімпланти в ортодонтії.	ПЗ	3 год.
			ПЗ – 45 год.;

Курс 12

Стандарти проведення клінічних втручань при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Вади розвитку зубощелепного апарату і фактори, які обумовлюють їх.	ПЗ	4 год.
2	. Функціональні і морфологічні зміни жувального апарату у дітей з вродженими незрощеннями альвеолярного паростка, твердого і м'якого піднебіння.	ПЗ	4 год.
3	. Тактика лікаря-ортодонта при лікуванні дітей з вродженими незрощеннями губи, альвеолярного паростка, твердого і м'якого піднебіння.	ПЗ	4 год.
4	. Особливості ортодонтичного та ортопединого лікування дітей з вродженими вадами.	ПЗ	4 год.
5	. Вибір раціональних конструкцій ортопедичних та ортодонтичних апаратів. Аспекти ортодонтичного втручання в комплексі мультидисциплінарного лікування вад розвитку.	ПЗ	4 год.
			ПЗ – 20 год.;

Курс 13

Загальні біологічні та медичні предмети. Медична психологія – особливості психології дитини, підлітка та дорослого

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Методи контролю фізичного та психологічного розвитку дитини.	ПЗ	4 год.
2	. Вплив порушень в психологічному розвитку на формування ЗЩА.	ПЗ	4 год.
3	. Динаміка ставлення пацієнта до своєї хвороби. Вікові особливості ставлення до ЗЩА.	ПЗ	4 год.

4	. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування.	ПЗ	4 год.
5	. Шкідливі дитячі звички та психологічні фактори їх формування.	ПЗ	4 год.
6	. Методи психологічної корекції шкідливих дитячих вичок.	ПЗ	4 год.
7	. Встановлення контакту і позитивної реакції у пацієнта на ортодонтичне лікування.	ПЗ	3 год.
8	. Виховання мотивації до ортодонтичного лікування.	ПЗ	3 год.
			ПЗ – 30год.;

Курс 14
Логопедія

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Види дислалій.	ПЗ	3 год.
2	. Сигматизм.	ПЗ	2 год.
3	. Ротацизм.	ПЗ	2 год.
4	. Ламбдацизм.	ПЗ	2 год.
5	. Особливості логопедичного лікування при патології прикусу.	ПЗ	4 год.
6	. Логопедична артикуляційна гімнастика при дислаліях.	ПЗ	3 год.
7	. Логопедична корекція у хворих в післяопераційному періоді (пластика вуздечок язика, губ, присінка ротової порожнини).	ПЗ	4 год.
8	. Заїкання. Методи корекції. Зв'язок з іншими шкідливими дитячими звичками при порушеннях прикусу.	ПЗ	3 год.
9	. Фізіологія та патологія слуху і мови в генетичному спекті.	ПЗ	3 год.
			ПЗ – 26 год.;

Курс 15
Організація ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Санітарна просвіта.	ПЗ	4 год.
2	. Структура та принципи організації ортодонтичної допомоги.	ПЗ	4 год.
3	. Організація роботи ортодонтичного кабінету.	ПЗ	2 год.
4	. Організація роботи зуботехнічної лабораторії.	ПЗ	4 год.
5	. Ергономіка в ортодонтії дорослих.	ПЗ	4 год.
6	. Організація ортодонтичної допомоги хворим з вродженими вадами.	ПЗ	4 год.
7	. Правила безпеки пацієнта та лікаря при перехресних інфекціях в ортодонтичному кабінеті.	ПЗ	4 год.
8.	Принципи диспансеризації в ортодонтії.	ПЗ	4 год.
			ПЗ – 30 год.;

Курс 16
Додаткові програми
Невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина – 2 год.

ПЗ – 2 год.	методикою накладання джгута, накладання шийного комірця, накладання шин (Крамера, вакуумних, SamSplint.), турнікету, тиснучої пов'язки на вузлові кровотечі, оклюзійної пов'язки на раневий канал, проведення декомпресії при пневмотораксі..
-------------	---

Тематичний план самостійної роботи

Курс 2

Анатомо-біологічні основи в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: антенатальному періоді розвитку.	СПЛД	4 год.
2	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період новонародженості.	СПЛД	4 год.
3	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період тимчасового прикусу.	СПЛД	4 год.
4	. Анатомо-функціональні особливості розвитку ЗЩС в: період змінного прикусу.	СПЛД	3 год.
			СПЛД – 15 год;

Курс 3

Діагностика в ортодонтії

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Протокол зовнішньо ротового обстеження.	СПЛД	4 год.
2	. Фотометрія та антропометричні вимірювання обличчя.	СПЛД	4 год.
3	. Вимірювання контрольних-діагностичних моделей.	СПЛД	4 год.
4	. Рентгенологічні дослідження (прицільні знімки, орто пантомографія, телерентгенографія, радіовізіографія та ін.).	СПЛД	4 год.
5	. Сучасні радіологічні методи обстеження: комп'ютерна (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ) та ін.	СПЛД	3 год.
6	. Протокол цефалометричного аналізу (фас, профіль)	СПЛД	4 год.
7	. Функціональні методи діагностики.	СПЛД	4 год.
8	. Класифікація ЗЩА.	СПЛД	3 год.
9	. Клінічна діагностика стану зубощелепного комплексу.	СПЛД	4 год.

	СПЛД – 34 год;
--	----------------

Курс 4

Етіологія, патогенез зубо-щелепових аномалій

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
	. Епідеміологія ЗЩА та вплив екологічних факторів.	СПЛД	4 год.
	. Спадковість.	СПЛД	4 год.
	. Порушення вигодовування.	СПЛД	4 год.
	. Хвороби раннього дитячого віку.	СПЛД	4 год.
	. Шкідливі дитячі звички.	СПЛД	4 год.
	. Порушення функцій ЗЩС.	СПЛД	4 год.
	. Аномалії м'яких тканин ротової порожнини.	СПЛД	4 год.
	. Раннє видалення зубів.	СПЛД	3 год.
	СПЛД – 31 год;		

Курс 5

Загальні принципи та правила ортодонтичної допомоги

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
	. Складання раціонального плану ортодонтичного воруго.	СПЛД	3 год.
	. Визначення ступеню труднощів ортодонтичного лікування. Протоколи ведення пацієнта – мультидисциплінарне лікування порушення ЗЩС у дітей та дорослих	СПЛД	4 год.
	. Апаратурний метод. Класифікація ортодонтичної апаратури.	СПЛД	4 год.

	. Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Біомеханіка в ортодонтії.	СПЛД	4 год.
	. Психотерапія. Боротьба з шкідливими звичками.	СПЛД	4 год.
	. Міотерапія.	СПЛД	4 год.
	. Логопедія.	СПЛД	3 год.
	. Фізіотерапія. Масаж.	СПЛД	4 год.
	. Протетичний метод.	СПЛД	4 год.
	0.Хірургічні методи (метод Хотца, пластика порушень м'яких тканин).	СПЛД	4 год.
	1.Комплексний метод.	СПЛД	4 год.
	СПЛД – 42 год;		

Курс 6

Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1.	Робочий стіл техніка-ортодонта.	СПЛД	3 год.
	. Зуботехнічний інструмент.	СПЛД	3 год.
	. Матеріали.	СПЛД	4 год.
	. Знімні ортодонтичні конструкції.	СПЛД	4 год.
	. Незнімні ортодонтичні конструкції.	СПЛД	4 год.
	. Брекет-техніка.	СПЛД	4 год.
	. Позаротові ортодонтичні апарати.	СПЛД	4 год.
	. Профілактичні конструкції.	СПЛД	4 год.
	. Ретенційні апарати.	СПЛД	4 год.
	СПЛД – 34 год;		

Курс 7

Клінічна ортодонція. Особливості лікування аномалій зубів, зубних рядів в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
	. Аномалії кольору, структури твердих тканин зуба.	СПЛД	2 год.
	. Аномалії форми і розмірів зубів.	СПЛД	2 год.
	. Аномалії кількості зубів (надкомплектні, адентія).	СПЛД	2 год.
	. Порушення процесу прорізування зубів.	СПЛД	2 год.
	. Вестибулярне і оральне положення зубів.	СПЛД	2 год.
	. Мезіальне і дистальне положення зубів.	СПЛД	2 год.
	. Супра- та інфраположення зубів.	СПЛД	2 год.
	. Повороти зубів навколо осі.	СПЛД	2 год.
	. Діастеми і тремі.	СПЛД	2 год.
	0.Звуження.	СПЛД	2 год.
	1.Загально звужений зубний ряд.	СПЛД	2 год.
	2.У-подібний зубний ряд.	СПЛД	2 год.
	3.Однобоке звуження.	СПЛД	2 год.
	4.Симетричне звуження.	СПЛД	2 год.
	5.Асиметричне звуження.	СПЛД	2 год.
	6.Ліроподібний зубний ряд.	СПЛД	2 год.
	7.Трапецеподібний зубний ряд.	СПЛД	2 год.
	8.Особливості лікування аномалій зубів та зубних рядів при захворюваннях пародонту.	СПЛД	2 год.
			СПЛД – 36 год;

Курс 8

Особливості лікування патологій прикусу в різні вікові періоди

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Класифікація аномалій прикусу.	СПЛД	3 год.
2.	Мезіальний прикус та його форми.	СПЛД	4 год.
3	. Дистальний прикус і його форми.	СПЛД	4 год.
4	. Глибокий прикус і його форми.	СПЛД	4 год.
5	. Відкритий прикус і його форми.	СПЛД	4 год.
6	. Косий прикус і його форми.	СПЛД	4 год.
7	. Диференційна діагностика окремих форм аномалій прикусу.	СПЛД	4 год.
		СПЛД – 27 год;	

Курс 9

Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, змінному та постійному прикусі

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Заміщення дефектів коронкової частини зуба у дітей.	СПЛД	4 год.
2	. Мостоподібні протези у дітей.	СПЛД	4 год.
3	. Конструктивні особливості штучних коронок та штифтових зубів у дітей, показання до їх виготовлення.	СПЛД	4 год.
4	. Раціональні конструкції мостоподібних протезів у дітей в тимчасовому, змінному і постійному прикусі.	СПЛД	4 год.
5	. Знімні часткові зубні протези у дітей.	СПЛД	4 год.
6	. Особливості виготовлення і способи фіксації часткових знімних дитячих зубних протезів.	СПЛД	3 год.

7	. Вимоги до знімних протезів і порядок їх заміни на етапах становлення жувального опору.	СПЛД	4 год.
8	. Профілактика ускладнених дефектів зубних рядів у дітей.	СПЛД	4 год.
9	. Підготовка порожнини рота до протезування при ускладнених дефектах зубних рядів у дітей.	СПЛД	4 год.
10	0.Конструктивні особливості повних протезів у дітей в різні вікові періоди, межі протезного поля; правила анатомічного встановлення зубів.	СПЛД	4 год.
11	1.Вимоги до матеріалів, які використовують для виготовлення дитячих зубних протезів і апаратів.	СПЛД	3 год.
		СПЛД – 40 год;	

Курс 10
Травма зубів і щелеп у дітей. Особливості їх лікування.

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
	. Класифікація і діагностика травм зубів і щелеп у дітей.	СПЛД	4 год.
	. Значення вікових особливостей будови зубів, періодонту, кісток щелеп при травмах.	СПЛД	4 год.
	. Сучасні засоби ортопедичного лікування травматичних пошкоджень зубів і показання до їх використання.	СПЛД	4 год.
	. Ортопедичне лікування зубощелепно-лицевих деформацій, пов'язаних з травмою в тимчасовому, знімному і постійному прикусах.	СПЛД	4 год.
	. Ортопедичні апарати, що застосовуються при лікуванні наслідків травм тканин зубощелепно-лицевої ділянки у дітей.	СПЛД	4 год.
	СПЛД – 20 год;		

Курс 11
**Співпраця ортодонта в комплексі мультидисциплінарного підходу до лікування
зубощелепових аномалій**

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Особливості ортодонтичного лікування при захворюваннях тканин пародонту.	СПЛД	4 год.
2	. Ортодонтична підготовка до раціонального протезування ротової порожнини.	СПЛД	4 год.
3	. Покази до використання оклюзійних кап у пацієнтів з порушенням СНЩС.	СПЛД	3 год.
4	. Пластика вуздечок, мілкового присінку порожнини рота.	СПЛД	4 год.
5	. Компактостеотомія	СПЛД	4 год.
6	. Видалення зубів за ортодонтичними показами.	СПЛД	4 год.
7	. Розкриття піднебінного шва.	СПЛД	4 год.
8	Відкриття коронок ратинованих та надкомплектних зубів.	СПЛД	4 год.
9	Алгоритм дій при лікуванні скелетних вад розвитку. Ведення ортодонтичного пацієнта до ортогнатичної хірургії та після її завершення.	СПЛД	4 год.
10	Мікроімпланти в ортодонтії.	СПЛД	3 год.
		СПЛД – 40 год;	

Курс 12

Стандарти проведення клінічних втручань при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
1	. Вади розвитку зубощелепного апарату і фактори, які обумовлюють їх.	СПЛД	4 год.
2	. Функціональні і морфологічні зміни жувального апарату у дітей з вродженими незрощеннями альвеолярного паростка, твердого і м'якого піднебіння.	СПЛД	4 год.

3	. Тактика лікаря-ортодонта при лікуванні дітей з вродженими незрощеннями губи, альвеолярного паростка, твердого і м'якого піднебіння.	СПЛД	4 год.
4	. Особливості ортодонтичного та ортопедичного лікування дітей з вродженими вадами.	СПЛД	4 год.
5	. Вибір раціональних конструкцій ортопедичних та ортодонтичних апаратів. Аспекти ортодонтичного втручання в комплексі мультидисциплінарного лікування вад розвитку.	СПЛД	4 год.
		СПЛД – 14 год;	

Курс 13

Загальні біологічні та медичні предмети. Медична психологія – особливості психології дитини, підлітка та дорослого

№ п/п	Теми	Вид заняття	К-сть год.
	. Методи контролю фізичного та психологічного розвитку дитини.	СПЛД	2 год.
	. Вплив порушень в психологічному розвитку на формування ЗЩА.	СПЛД	2 год.
	. Динаміка ставлення пацієнта до своєї хвороби. Вікові особливості ставлення до ЗЩА.	СПЛД	2 год.
	. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування.	СПЛД	2 год.
	. Шкідливі дитячі звички та психологічні фактори їх формування.	СПЛД	2 год.
		СПЛД – 10 год	

5.3. Методи навчання

Методи навчання дозволяють лікарям-ортодонтам оволодіти аналітико-діагностичними, предметно-спеціальними, інформаційно-комунікаційними та соціально-психологічними компетентностями.

Найпоширенішими на кафедрі стоматології післядипломної освіти є:

- висвітлення проблемних питань на лекціях, які читаються із використанням мультимедійних презентацій;
- вирішення ситуаційних задач на заняттях, моделювання наближених до клініки ситуаційних завдань;
- обговорення та аналіз якості виконання маніпуляцій, проведених під час практичних занять;
- тестування на практичних заняттях (тести для вхідного та заключного рівня знань);
- відпрацювання практичних навичок у навчально-практичних центрах та клінічних залах у вільний від навчання час та консультації викладачів; - залучення до індивідуальної наукової роботи;
- самостійна аудиторна і позааудиторна робота згідно з планом кафедри методами навчання, які застосовують викладачі кафедри.

5.4. Система оцінювання

5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Засоби проведення поточного контролю знань лікарів циклу спеціалізації

Використовується усний чи письмовий контроль знань по питаннях теми заняття чи семінару та вирішення ситуаційних задач і тестів.

В період самостійної практичної діяльності проводиться клінічний розбір хворих (доповідає лікар) та оцінюється якість виконання лікарем мануальних навичок при курації хворих.

Критерії оцінювання поточного контролю рівня знань

Поточний контроль знань здобувачів освіти проводять на кожному практичному занятті з опитуванням 100% присутніх, а також на підсумкових заняттях після вивчення окремих вузлових тем. Оцінка «**відмінно**» – здобувач освіти вільно володіє матеріалом програми, вміє поставити діагноз, провести диференціальний діагноз та провести лікування стоматологічних захворювань. Оцінка «**добре**» – здобувач освіти вільно володіє матеріалом програми, вміє діагностувати, проводить диференціальний діагноз та лікувати основні стоматологічні захворювання, але відповіді не є вичерпними. Оцінка «**задовільно**» – здобувач освіти задовільно розуміє об'єм програми, спроможний відповідати на спрощені навідні питання, практичні навички. Оцінка «**незадовільно**» – знання здобувача освіти нижче вимог для «задовільно».

5.4.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання

Критерії оцінювання підсумкового контролю рівня знань

Іспит складається з оцінки практичних навичок та оцінки теоретичних знань. Для визначення рівня знань здобувачів освіти програмою передбачені: базовий та заключний контроль із застосуванням комп'ютерних тестів атестаційної програми, затвердженої МОЗ України.

Оцінка «**відмінно**» – здобувач освіти вільно володіє матеріалом програми, вміє поставити діагноз, провести диференціальний діагноз та провести лікування стоматологічних захворювань. Позитивні відповіді на комп'ютерному тестуванні складають 85-100%.

Оцінка «**добре**» – здобувач освіти вільно володіє матеріалом програми, вміє діагностувати, проводить диференціальний діагноз та лікувати основні стоматологічні захворювання, але відповіді не є вичерпними. здобувач освіти відчуває складнощі лише у найважчих питаннях. Позитивні відповіді на комп'ютерному тестуванні складають 70-84%.

Оцінка «**задовільно**» – здобувач освіти задовільно розуміє об'єм програми, спроможний відповідати на спрощені навідні питання, практичні навички. Позитивні відповіді на комп'ютерному тестуванні складають 55-69%.

Оцінка «**незадовільно**» – знання здобувача освіти нижче вимог для «задовільно». Позитивні відповіді на комп'ютерному тестуванні складають до 54%.

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Ужгородському Національному Університеті»,. Націлена на поглиблення теоретичних знань, а також вдосконалення і закріплення практичних умінь і навичок, необхідних для розв'язання складних задач і проблем у процесі подальшої професійної діяльності майбутніх лікарів-ортодонтів. Сприяє розвитку соціальних навичок. Навчальний процес проходить традиційно, а також і у змішаній формі дистанційного навчання з використанням електронних технологій в режимі реального часу, що передбачає присутність слухачів, які мають можливість дискутувати, подавати свої запитання та отримувати відповіді та у форматі з доступом до наданих викладачем навчальних матеріалів слухачу в зручний для нього час, згідно положення

про систему безперервного професійного розвитку медичних працівників затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725.

Дисципліна включає лекції, практичні заняття, самостійну та індивідуально дослідницьку роботу лікарів. На практичному занятті викладач проводить тестування вхідного та заключного рівня знань, організовує детальний розгляд окремих теоретичних питань навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування, шляхом виконання практичних завдань. Для проведення практичних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для лікарів.

Для проведення практичних занять та самостійної роботи широко залучені навчально-практичні центри, які наповнені сучасним обладнанням для діагностики та лікування стоматологічних захворювань: ТзОВ «Університетська стоматологічна поліклініка» (керівник – Ляхіна М.В.), медичний центр «VITRUS» (керівник доц. Русин В.В.), ТОВ «ДЕНС» (керівник Рогач Р.В.), стоматологія «White» (керівник Костенко О.Є), стоматологічна клініка «Д/М» (керівник Мельничук Н.В.), стоматологічна клініка «Дентал Класік» (керівник доц. Криванич В.М.), «Ортодонтічна стоматологічна практика» (керівник Рівіс М.В.), які затверджені ДВНЗ «УжНУ» та департаментом охорони здоров'я Закарпатської ОДА. Керівники цих закладів є штатними працівниками кафедри.

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені через хворобу заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням довідки про хворобу. Пропущені заняття з неповажних причин повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів із наданням довідки-дозволу на відпрацювання. Пропущені заняття з поважних причин (участь у конференції, олімпіаді, змаганнях тощо) слід відпрацювати впродовж 2 тижнів з наданням довідки-дозволу.

Відпрацювання практичних занять відбуваються на кафедрі стоматології післядипломної освіти згідно розробленого графіку відробок, дистанційно у вигляді презентації на 30-40 слайдів, по тематиці пропущеного заняття. За одну відробку можна відпрацювати дві теми у одного викладача. Презентації на відпрацювання інтерни надсилають викладачу відповідної дисципліни, який робить її експертну оцінку. Відпрацьоване заняття у вигляді презентації викладач надсилає її на пошту відробок

vidrobkuro@gmail.com, де проводиться реєстр відробок у відповідному журналі.

Лікар отримує залік лише за умови відпрацювання практичних занять та лекцій і отримання мінімального балу.

Лікар повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності: шахрайство, плагіат та інші.

Недопустимими є запізнення на заняття та пропуски без поважних причин; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування чи виконання письмових завдань (якщо це не передбачено умовами завдання), плагіат. Списування під час письмової роботи заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої використовуються лише при он-лайн тестуванні. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід.

7.Перелік навчально-методичної літератури

7.1. Основна

1. Екологічні аспекти карієсу зубів та хвороб пародонту: монографія /Горзов І.П., Потапчук А.М. – 1998. – 225 с.
2. Основи стоматології : навч. посіб., 2-е вид. /Потапчук А.М. – Ужгород. 2006. – 450 с.
3. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології : навч. посіб. / А. М. Потапчук, П. П. Добра, В. В. Русин, О. Ю. Рівіс. - Ужгород : Бреза А. Е., 2012. - 449 с.
4. Стоматологія: у 2 книгах. — Книга 1: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / М.М. Рожко, З.Б. Попович, В.Д. Куроєдова, А.М. Потапчук та ін.; за ред. М.М. Рожка
5. Алгоритми надання невідкладної медичної допомоги в стоматологічній практиці [Текст] : [навч. посіб.] / [Н. І. Жеро, Н. М. Маляр-Газда, В. М. Криванич ; під ред. Н. І. Жеро]. - Ужгород : Сабов А. М., 2018. - 83 с.
6. Hygiene and human ecology.Publishing house/ O.V.Fera, Ye.Ya. Kestenko, V.M. Kryvanych// UzhNU “Goverla”.- 2019. – P. 247
7. Будова та функція жувального апарату людини: навчальний посібник/ Савичук НО, Клітинська ОВ, Мочалов ЮО,Джупа Петер// Ужгород: ПРАТ «Видавництво «Закарпаття» 2014.- 112 с.
8. Stomatology: textbook: in 2 books/ Book 2 // М.М. Rozhko, I.I. Kyrylenko, O.H. Denysenko et al.; edited by М.М. Rozhko – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. – 960 p.; color edition.
9. Stomatology: textbook: in 2 books. Book 1 / М.М. Rozhko, Z.B. Popovych, V.D. Kuroiedova et.al.; edited by М.М. Rozhko. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020.

– 792р.

10. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: [навч. посібн. для лікарів-інтернів і лікарів-курсантів закл. (факульт.) післядипломної освіти / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 224с.

11. Стоматологія у двох книгах. Книга 2: підруч. для лікарів-інтернів стомат. факультетів післядипл. освіти, магістрантів, аспірантів, клін. ординаторів, лікарів-стоматологів / [Рожко М.М., Попович З.Б., Скрипников П.М. та ін.]; за ред. проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 992с.

12. Терапевтична стоматологія. Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології: підруч. для студентів стомат. факультетів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова, та ін.]; під ред. А.В. Борисенка. - вид-ння 3-тє випр.; Київ: Медицина, 2017. - 360 с.

13. Терапевтична стоматологія. Том 2. Карієс, пульпіт періодонтит, ротовий сепсис: підруч. для студентів стомат. факультетів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова, та ін.]; під ред. А.В. Борисенка. - вид-ння 3-тє випр.; Київ: Медицина, 2017. - 590 с.

14. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: підруч. для студентів стомат. факультетів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, та ін.]; під ред. А.В. Борисенка. - вид-ння 2-тє перероб. та доповн.; Київ: Медицина, 2018. - 264 с.

15. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Карієс зубів та його ускладнення. Підручник для студентів стомат. факультетів вищих навч. закладів IV рівня акредитації. Том I / [Л.О. Хоменко, Ю.Б. Чайковський, Н.І. Смоляр, О.В. Савичук та ін.]; під ред. проф. Л.О. Хоменко 2-ге вид. стереотипне: ТОВ «Книга плюс». - 2016. – с. 432.

16. Кириленко І.І., Палійчук І.В., Рожко М.М. Захворювання слизової оболонки

ротової порожнини Навчальний посібник, Київ : Медицина, 2016. – 352 с.

17. Купновицька І.Г., Кононенко Ю.Г., Нейко Н.В., Рожко М.М. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога (навчальний посібник). / за ред. Кононенка Ю.Г., Купновицької І.Г. // Вінниця: Нова книга, 2017. – 288 с.

Тимофєєв О. «Медицина», 2017. – 752 с.

18. Щелепно-лицева хірургія. 2-ге видання. //К.: ВСВ

19. Оперативна хірургія. Топографічна анатомія голови та шиї. За ред. проф. В.І. Півторака, О.М. Проніної. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 312 с.

20. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології. / І.П. Мазур, М.В. Хайтович, Л.І. Голошко // К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 363 с.

21. Стоматологічні захворювання. Терапевтична стоматологія. За ред. проф. А.В. Борисенка // К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 664 с.

22. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота та тканин пародонта. За ред. проф. А.В. Борисенка // К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 504с.

23. Неврологія з нейросоматикою. За ред. Л.І. Соколової, Т.І. Ілляш // К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 128 с.

24. Невідкладні стани в стоматологічній практиці / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко // К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 224с.

7.2. Додаткова

1. Терапевтична стоматологія. Том 1. Фантомний курс: підруч. для студентів стомат.факультетів вищих мед.навч.закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, та ін.]; під ред.акад. М.Ф. Данилевського.- Київ: Медицина, 2007.-304с.
2. Терапевтична стоматологія. Том 2. Методи обстеження хворого, карієс, пульпіт періодонтит, стоматологічні вогнищезумовлені захворювання: підруч. для студентів стомат.факультетів вищих мед.навч.закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, та ін.]; під ред.акад. М.Ф. Данилевського.- Київ: Медицина, 2007.-408с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: підруч. для студентів стомат.факультетів вищих мед.навч.закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, та ін.]; під ред.акад. М.Ф. Данилевського.- Київ: Медицина, 2007.-616с.
4. Терапевтична стоматологія. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підруч. для студентів стомат.факультетів вищих мед.навч.закладів III-IV рівнів акредитації / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.]; під ред.акад. М.Ф. Данилевського.- Київ: Медицина, 2007.-640с.
5. Терапевтична стоматологія: підруч.для студентів стомат.факультетів вищих навч.закладів IV рівня акредитації у двох томах. Том I / [А. К. Ніколішин, В. М. Ждан, А. В. Борисенко та ін.]; під ред.проф. А.К. Ніколішина.-Полтава: Дивосвіт.-2005.-390с.
6. Терапевтична стоматологія: підруч.для студентів стомат.факультетів вищих навч.закладів IV рівня акредитації у двох томах. Том II / [А. К. Ніколішин, В. М. Ждан, А. В. Борисенко та ін.]; під ред.проф. А.К. Ніколішина.- Полтава: Дивосвіт.-2005.-304с.

7. Бир Р., Бауманн М.А., Ким С. Эндодонтология /пер. с англ. под ред. проф. Т.Ф. Виноградовой. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 368 с.
8. Бир Р., Бауманн М.А., Кнелъбаса М. Иллюстрированный справочник по эндодонтологии /пер. с нем. под ред. Е.А. Волкова. – М.: МЕДпресс-информ, 2006. – 240 с.
9. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. – М.: Мед.лит., 2000. – 505 с.
10. Борисенко А.В. Кариес зубов. – К.: Книга плюс. – 2005. – 415 с.
11. Борисенко А.В. Секреты лечения кариеса и реставрации зубов. – К.: Книга плюс, 2002. – 535 с.
12. Гранитов В.М. Герпесвирусная инфекция. – М.: Мед книга; Н.Новгород: Изд. НГМА, 2001. – 802 с.
13. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Є, Скрипніков П.М. Ускладнення від місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці (навчальний посібник). Т.ІІІ. Львів, видавничий дім “Наутілус”.- 2002.- 235 с.
14. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Є., Скрипніков П.М., Ступницький Р.М. Ускладнення від місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці (посібник). Т.ІІ. Львів, видавничий дім “Наутілус”, 2001.- 225 с.
15. Данилевский Н.Ф., Борисенко А.В., Заболевания пародонта. – К.: Здоров’я, 2000. – 462 с.
16. Данилевский Н.Ф., Сидельникова Л.Ф., Рахний Ж.І. Пульпит. – К.: Здоров’я, 2003. – 166 с.
17. Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Рузін Г.П. Місцеве знеболення при амбулаторних стоматологічних втручаннях. – Івано-Франківськ, 2006. – 295 с.
18. Курс лекцій для лікарів-інтернів за спеціальністю «Стоматологія» / за ред. проф. Рожко М.М. – Івано-Франківськ: вид. Кушнір Г.М., 2009. – 550 с.
19. Попович З.Б., Рожко М.М., Безвужко Е.В. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці. (Атлас). Івано-Франківськ, “Нова зоря”, 2001.- 221 с.
20. Купновицька І.Г., Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Нейко Н.В. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога (навчальний посібник). Івано-Франківськ. – 2005. – 186с.
21. Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Рузін Г.П. Місцеве знеболення при амбулаторних стоматологічних втручаннях (навчальний посібник). – Івано-Франківськ. – вид. ІФДМУ – 2006. – 295с.
22. Луцкая И.К. Практическая стоматология. – Минск: Беларуская навука, 2000. – 368 с.
23. Луцкая И.К. Заболевания слизистой оболочки полости рта. – М.: Медицинская литература, 2006. – 285 с.
24. Мамедова Л.А. Искусство эндодонтии. – М.: Медицинская книга, 2005. –116 с.
25. Михайленко Т.М., Орнат Г.С., Палійчук І.В., Соловей С.І., Штурмак В.М. (під редакцією професора Рожко М.М.). Курс лекцій з ортопедичної стоматології

для системи післядипломної освіти. Навчальний посібник.- Івано-Франківськ.- Видавництво медакадемії.2003.- 401 с.

26. Мельничук Г.М., Рожко М.М. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз: особливості лікування. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ, Обл. друкарня. 2004.– 247 с.
27. Мельничук Г.М., Рожко М.М. Практична одонтологія. Курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпиту і періодонтиту. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповнене. – Івано-Франківськ, 2004. – 292 с.
28. Мельничук Г.М., Рожко М.М., Нейко Н.В. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз: особливості лікування. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповнене. – Івано-Франківськ, 2006. – 282 с.
29. Попович З.Б., Рожко М.М., Безвужко Е.В. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці (Атлас) (навчальний посібник) електронний варіант. Івано-Франківськ, 2002.- 221 с.
30. Рожко М.М., Михайленко Т.М., Онищенко В.С. Довідник з ортопедичної стоматології. Навчальний посібник.- Київ. “Книга плюс”.- 2004.- 395 с.
31. Николаев А.И., Цепов Л.М. Практическая терапевтическая стоматология. – 2-е изд., перероб. и доп. – М.: Медпрессинформ, 2003. – 547 с.
32. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава, 2003. – 207 с.
33. Петрикас А.Ж. Пульпоэктомия: учебное пособие для стоматологов и студентов //А.Ж. Петрикас. – 2-е изд. – М.: АльфаПресс, 2006. – 300 с.
34. Современные методы механической и медикаментозной обработки корневых каналов зубов /И.М. Макеева, Н.С. Жохова, И.В. Акимова, А.Ю.Туркина. – М.: МЕДпресс-информ, 2006. – 32 с.
35. Суржанский С.К., Паламарчук Ю.Н., Стрелковская О.Н. [и др.]. Реставрационные материалы и основы практической эндодонтии. – К.: Книга Плюс, 2004. – 320 с.
36. Фармакотерапія в стоматології: Методичний посібник/В.І.Герелюк, Н.В.Нейко, Т.Д.Павлюк, В.В.Материнський. – Івано-Франківськ, 2000.–58 с.
37. Хоменко Л.А., Биденко Л.В. Практическая эндодонтия. Инструменты, материалы, методы. – К.: Книга-плюс, 2002. – 203 с.
38. Хоменко Л.А., Биденко Л.В., Остапко Е.И., Шматко В.И. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта. – К.: Книга-плюс, 2001. – 202 с.
39. Белоклицкая Г.Ф. Азбука ручного скейлинга: пособие для врачей / Г.Ф. Белоклицкая, Т.Б Волинская.-К.:КИТ, 2011.- 68с.
40. Дубровина Е.В. Местная анестезия в стоматологии. Атлас / Е.В. Дубровина - Полтава, 2010. - 487с.
41. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри обличчя слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ: навч.посібн. [для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. післядипл.освіти] / Л.Д. Калюжна, Г.Ф. Білоклицька – К.: Грамота, 2007. - 280с.

42. Борисенко А.В. Практична парадонтологія / А.В. Борисенко.-К., 2011.- 472с.
43. Дмитриева К.С. Пародонтит / К.С. Дмитриева. – М.: МЕДпресс-информ, 2007.– 207с.
44. Довідник з ендодонтії / [О.В. Павленко, Ю.М. Беличенко, Т.М. Волосовець, С.В. Аль-Алавні].-Сімферополь: Н. Оріанда, 2010.-326с.
45. Заболевания слизистой оболочки полости рта / [Л.А. Цветкова, С.Д. Арютюнов, Л.В. Петрова, Ю.Н. Перламутров].-М:МЕДпресс-информ, 2006.- 202с.
46. Захворювання пародонта у дорослих і дітей / [П.М. Скрипников, Л.Г.Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Казакова].- Полтава: вид-во УМСА, 2010.-140с.
47. Казарина М.Н. Глосалгия: этиология, клиника, лечение / М.Н. Казарина.- М.:НГМА, 2008.-124 с.
48. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. - 3-е изд. / Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин.-[3-е изд.].-К.:Книга плюс, 2012. – 96с.
49. Куроедова В.Д. Проблемы ВІЛ/СНІДу в стоматології: [навч.посібник] / В.Д. Куроедова, В.О. Коршенко, В.В. Денисенко.-Полтава, 2004. - 100с.
50. Максименко П.Т. Затруднения и ошибки в диагностике заболеваний слизистой оболочки полости рта, губ, языка: учебн.пособие / П.Т. Максименко, А.П. Шейко.- Полтава: Полтавский литератор, 2012. -120с.
51. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология. / А.И. Николаев, Л.М. Цепов. – [8-е изд.]. -М: МЕДпресс-информ, 2008. – 960с.
52. Скрипникова Т.П. Клиническая эндодонтия. Протейпер универсал, клиническое применение / Т.П. Скрипникова, П.Н. Скрипников, В.А.Дубина. - Полтава:Инарт, 2009.-36с.
53. Стандарти надання стоматологічної допомоги населенню України. Терапевтична стоматологія. Том 1 / [П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Д.Р. Шиленко, Ю.І. Мастеров]. -Полтава: [б.в.], 2009. -158с.
54. Ураження шкіри обличчя та слизової оболонки порожнини рота вірусом простого герпесу I типу (клінічні прояви, діагностика, методи лікування, профілактика): навч. пос. / [П.М. Скрипников, К.Є. Іщейкін, І.П. Кайдашев та ін.] - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. -84 с.
55. Шинкевич В.І. Карієс зубів: навч.посібник / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011.-98с.
56. Осложнения заболеваний в хирургической и терапевтической стоматологии детского возраста / Л.В. Харьков, Л.А. Хоменко, Л.Н. Яковенко.-К.:Книга плюс,2014. – 352с.

7.3. Інформаційні ресурси

1. Pubmed. – Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
2. Google Scholar – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>
3. BASE. – Режим доступу: <https://www.base-search.net/>
4. European Journal of Orthodontics. – Mode of access: <https://www.ejor.com/>

//academic.oup.com/ejo

5. Angle Orthodontist. – Mode of access: <http://www.angle.org/?code=angf-site>
6. Віртуальне навчальне середовище Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>.
7. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>